

WILLIAM SHAKESPEARE'S ROMEO + JULIET

Hawaii-hemden en cowboylaarzen

Romeo (Leonardo DiCaprio) schittert tussen het neon

Meteen aan het begin van de film zet Baz Luhrmann (*Strictly ballroom*) de vaart in de tragedie. De ruim twintigkoppige cast uit *William Shakespeare's Romeo + Juliet* wordt flitsend geïntroduceerd als pasfoto's uit een televisieserie. Toch is zijn bewerking meer dan een hamburger die de (Amerikaanse) jeugd aan cultuur moet helpen.

De rapmuziek klinkt: 'The boys, the boys'. Op de kentekenplaat van een glimmende sportwagen staat Montague. Drie jongens met lawaaierig gekleurde Hawaii-hemden racen over de snelweg. De één heeft een strak rose geverfde kapsel, een ander een kaalgeschoren hoofd met op zijn schedel een tatoeage van Montague. Niemand kan ontgaan tot welke clan zij horen. Ze stoppen bij een tankstation. De aanvoerder gaat naar het toilet.

Daar stopt ook de zwarte limousine met een kentekenplaat van de Capulets. Een paar benen stap uit. Zwarte cowboylaarzen met ijzeren hakken worden zichtbaar en drukken een sigaretje uit. Tussen de benzinepompen door zien de twee groepen elkaar. Een Montague houdt een voorbijgangers als schild voor zich ter bescherming; de ander duikt tussen een groep schoolmeisjes. Eén Capulet kust het pistool dat eveneens zijn familienaam draagt, schudt de jas van zijn schouders en gooit zich op de knieën met een blik op de hemel. Dan vuurt hij een kogel die door een dol

draaiend reclamebord wordt opgevangen.

De aanvoerder van de Montague's komt van het toilet en duikt snel om een andere kogel te ontwijken. Een tweede sigaartje valt. De Montague realiseert zich dat hij in een plas benzine ligt en rent nog net op tijd voor de vlammen weg. Hij en de leider van de Capulets blijven plotseling op de snelweg stil staan als kemphanen.

Automobilisten botsen hierdoor woedend op elkaar: alle inwoners van de stad hebben genoeg van de familievete. Met deze strakke en nauwkeurig uitgekiende mise-en-scène zet Luhrmann de toon van het drama in hoofdletters neer. De camera zoekt in hoog tempo langs de personages, zoomt snel in en uit om uiteindelijk met hen tot stilstand te komen.

Multinationals

Luhrmann plaatst de vete in een stad die met Verona wordt aangeduid. Maar eigenlijk doet de exacte plaatsbepaling er niet zoveel toe. Arthur Laurents plaatste *West side story*, een losse interpretatie van hetzelfde toneelstuk, naar New York en interpreteerde de vete tussen de huizen Capulet en Montague als een etnisch en economisch probleem. Hoewel Luhrmann in de uiterlijke tegenstellingen tussen de bendes ook met deze verklaring lijkt te flirten, krijgt deze te weinig aandacht om dit tot boodschap van de film te verheffen.

Want in *William Shakespeare's Romeo + Juliet* lijkt de vete vooral problemen op te leveren voor de publieke orde in de stad als geheel. Zo stoort het het hoofd van politie buitengewoon dat hij zijn corps bijna dagelijks moet inzetten om het verwende kroost van de twee families uit elkaar te houden. Beide clans zijn bovendien erg rijk. De vaders zijn geen edellieden, maar directeuren van multinationals die met hun omvang even bepalend zijn voor het stadscentrum als het majestueuze Christusbeeld. Deze godfathers en hun families wonen in riante villa's waarbij menig stulp in Beverly Hills zou verbleken. Juliets huwelijkskandidaat wordt door een soort Time Magazine geëtaleerd als 'hottest bachelor of the moment'. En de beroemde balkonscène speelt zich af rond een enorm privézwembad.

Spreektaal

Terwijl het decor, de kostuums en de omstandigheden zijn geactualiseerd, heeft Luhrmann de oorspronkelijke toneeltekst in tact gelaten. Dit is even wennen, maar het past toch goed binnen het geheel. Maar dat deze Romeo en Juliet afwijkt van gestileerde, meer toneelmatige Shakespeare verfilmingen komt niet alleen door de moderne aankleding. Ook de manier van spreken verschilt. Luhrmann laat zijn acteurs spreken met een Amerikaans accent om de tekst een levendige toon te geven. Volgens de regisseur kwam het dialect van Stratford-upon-Avon meer overeen met het Amerikaanse Engels zoals dat in Noordoost-Amerika gesproken wordt; zeg maar een combinatie van het accent uit Boston en Dublin. Of deze opvatting nu juist is of niet, het heeft er in ieder geval voor gezorgd dat het Engels uit de tijd van Elizabeth I klinkt als alledaagse spreektaal. Hiermee is ook meer ruimte voor het acteren met of vanuit de tekst in plaats van het verheven voordragen daarvan.

Wanneer de bendes de beschuldigende verzen over elkaar uitspugen, komt dit over als grovere beledigingen dan drieletter woorden ooit kunnen zijn. De mooi geformuleerde zinnen geven de hoofdinspecteur extra gewicht en bieden Romeo en Juliet zoetgevooisde woorden om hun prille liefde uit te drukken.

Waar Luhrmann lawaai en overdrijving aan het begin niet schuwt, maakt hij in de scènes tussen de pubers ruimte voor een ongekennde rust en subtiliteit. Daar voegt hij met stil spel ook werkelijk wat toe aan zijn verder geestige en goed doordachte bewerking. Deze tegenstellingen in tempo en toon tussen de blinde haat van de

buitenwereld en de onvoorwaardelijke liefde van de gelieven versterken elkaar. Het spectaculaire begin was nodig om de film voort te sturen naar het einde waar alles tot stilstand komt. Want de dood van Romeo en Juliet laat zowel de Capulets als de Montagues kinderloos achter. Daarmee komt tragisch genoeg definitief een einde aan de vete. In dit geval schaadt de overdaad niet.

Kiki Jeanson